

Бібліотека з освітньої політики / [за заг. ред. О. В. Овчарук]. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.

8. Онопрієнко О. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті / О. Онопрієнко // Шлях освіти. – 2007. – № 4. – С. 32–37.

REFERENCES

1. *Zakhidnopolis'kyu onomastyko-dialektolohichnyy tsentr*. [West Polish Onomastic and Dialectological Center]. URL: <https://eenu.edu.ua/uk/structure/zahidnopoliskiy-onomastiko-dialektolohichnyy-tsentr> (data zvernennya: 01.09.2019).

2. Vovk, O. I. (2013). *Komunikatyvno-kohnityvna kompetentnist' studentiv-filolohiv: nova osvityna paradyhma*. [Komunikatyvno-kohnityvna kompetentnist' studentiv-filolohiv: nova osvityna paradyhma]. Cherkasy.

3. Hromko, T. (2017). *Materialy do slovnyka ukrayins'kykh hovirok*. [Materials to the vocabulary of Ukrainian govirok]. Kropivnizkiy.

4. Hromko, T. V. (2018). *Krayeznavchyy material yak zasib formuvannya doslidnyts'kykh kompetentnostey z ukrayins'koyi movy u studentiv-istorykiv*. [Local history material as a means of forming research competencies in Ukrainian language among students-historians]. Odesa.

5. Danylyuk, O., Muzychuk, M. (2015). *Sutnist' movlennyvo-komunikatyvnoyi kul'tury maybutn'oho vchytelya pochatkovoyi shkoly. Pedahohika*. [The essence of the speech and communication culture of the future elementary school teacher]. Luts'k.

6. Danylyuk, O. K., Vityuk, V.V. (2015). *Slovo yak zasib formuvannya khudozhn'o-estetychnykh tsinnostey molodshykh shkoliariv v protsesi vyvchenni literatury ridnoho krayu. Ridne slovo v etnokul'turnomu vymiri*. [The word as a means of forming the artistic and aesthetic values of younger students in the process of studying the literature of their native land. Рідне слово в етнокультурному вимірі]. Drohobych.

7. *Kompetentnisnyy pidkhid u suchasnyy osviti: svitovyy dosvid ta ukrayins'ki perspektyvy. Biblioteka z osvitynoyi polityky* (2004). [Competent Approach in Contemporary Education: Global Experience and Ukrainian Perspectives: Library for Education Policy]. Kyiv.

8. Onopriyenko, O. (2007). *Kontseptual'ni zasady kompetentnisnoho pidkhodu v suchasnyy osviti*. [Conceptual principles of competency approach in modern education]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГРОМКО Тетяна Василівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: мовна підготовка вчителів загальноосвітніх шкіл.

ДАНИЛЮК Оксана Климівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та методики початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: професійна підготовка вчителів загальноосвітніх шкіл.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

GROMKO Tatyana Vasyivna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Ukrainian language department of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko.

Circle of scientific interests: language training of general education teachers.

DANYLYUK Oksana Klimivna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Philology and Methods of Primary Education at Lesya Ukrainka Eastern European National University.

Circle of scientific interests: professional training of teachers of secondary schools.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2019 р.

УДК 316.334

ДІРЯВКА Юрій Павлович –

кандидат історичних наук, доцент,

Дитячо-молодіжний центр «ЛІДЕР» Дніпровської міської ради

e-mail: dir9vko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4061-6681>

e-mail: text.vam@gmail.com

НЕВГОДОВСЬКА Інна Олександрівна –

вчитель історії та суспільствознавства

КЗО СЗШ №117 Дніпровської міської ради

<https://orcid.org/0000-0002-6017-3045>

e-mail: text.vam@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ В ШКОЛІ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Бурхливий розвиток суспільства значно змінює ставлення до

предметів, що вивчаються. Незмірно розширяється їх предметно-інформаційне середовище. Історія і суспільство у цьому

плані найбільш схильні до змін. У світовій мережі Інтернет можна швидко знайти відповіді майже на всі питання.

Та разом з тим на одні й ті ж події часто є істотно відмінні погляди. Отже, виникає закономірне питання: «Як дитина повинна критично оцінювати цю інформацію»? Вирішення цього питання здатне підвищити ефективність навчання.

Викладання історії в школі вимагає від учителя творчого підходу, особливо у виборі методичних прийомів і засобів, наочного матеріалу та використання аудіовізуальних засобів. Інноваційні технології, що запроваджуються в освіті, орієнтуються насамперед на виховання особистості, яка вміє самостійно діяти у шкільному середовищі. При цьому одним з найбільш вагомих пріоритетів стає формування творчого і критичного мислення учнів, орієнтування не стільки на знання, скільки на засвоєння учнями досвіду самостійної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Темпи розвитку сучасної української освіти хвилюють багатьох науковців, педагогів, громадських діячів. Так Ф. Андрушкевич зазначав, що розвиток країни загалом безпосередньо залежить від освітянських інновацій, за допомогою яких формується як громадська свідомість населення так і компетентнісний рівень, необхідний для розвитку економіки, науки і культури [1].

С. Ніколаєнко стверджує, що інноваційні процеси в освіті є однією з найскладніших функцій загальної системи управління і діють у межах спільних законів їх розвитку. При цьому тенденції інноваційного розвитку системи освіти передусім залежать від загальних соціально-технічних процесів, що відбуваються у державі та впливі міжнародної освітньої сфери [8].

М. Дмитренко відмічає, що інноваційна діяльність виявляється у створенні та впровадженні тих нововведень, що породжують значні зміни в соціальній практиці, відкривають суспільству якісно нові можливості. Інновація вривається в реальність, порушує звичні «затишні» для суспільства відносини. Щоб насмілитись на новизну, необхідні насамперед зухвалість, мужність, неоглядна впевненість у собі (тобто якості революціонера). І тому це завжди іспит, як для окремого новатора, «творчої меншості», так і для всього суспільства [4].

І. Захарчук говорить, що у педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу. Отже, інноваційні педагогічні технології як процес – це цілеспрямоване, систематичне і послідовне

впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів, педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес. На думку І. Захарчук, групові форми навчання формують внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоєння та передачі інформації, сприяють формуванню комунікативних якостей учнів, активізуючи їхню розумову діяльність [5].

Використовуючи технологію інтерактивного навчання, можна домогтись більш комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Ця технологія передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблем [5].

Як вказує І. Чорній, в інноваційній школі вчителю необхідно створити такі умови, щоб кожна дитина почувала себе там комфортно, незалежно від її індивідуальних психофізичних особливостей, здібностей і нахилів. Використовуючи знання з психології необхідно створити умови для того, щоб у дитини виникло бажання творити себе, що є показником найвищого рівня виховання [13].

Дуже слушним, на нашу думку, є твердження, що потрібно передбачити у програмі роботи резервного часу, щоб у випадку невдачі виправити ситуацію традиційними методами [13].

Як уважає Т. Корж, одним із сучасних завдань освіти є виховання зрілої вільної особистості, здатної оцінювати ситуацію, приймати рішення, мати персональне мислення. Система виховання такої людини заснована на гуманістичних цінностях, спрямована на виховання самореалізації, автономності, відповідальності особи [6].

Ю. Бак, розглядаючи використання сучасних інформаційних технологій на уроках історії в умовах сільської школи, говорить, що саме такі технології дають можливість учням «заглибитись» в досліджувану епоху, знайти додаткову інформацію, відчутти себе учасником історичних чи культурних подій, самим долучитися до творення історії [2].

Н. Бібік зазначає, що навчити мислити історично можна розвиваючи навички самостійної роботи, створювати відповідну мотивацію, активно використовувати проблемні завдання і вправи для розуміння логіки історичного процесу. У той же час, на думку автора, активізація мислення, оволодіння навичками дослідницької роботи, поглибленню розуміння учнями історичних подій, процесів, явищ, сприяє роботі з різноманітними історичними джерелами: документами, візуальними, речовими [3].

Ю. Кравченко, розглядаючи активно-

пізнавальну діяльність учнів на уроках правознавства говорить про те, що ця діяльність заочно поліпшується, при розв'язанні юридичних ситуацій, виробленню в учнів уміння аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами та юридичною літературою [7].

Як вказує Н. Черткова, при реалізації обраної проблеми, вчитель використовує розвивальне навчання з позиції проблемного підходу, основними ознаками якого є діалогічність, інтегративність, пошуково-дослідницький характер діяльності, високий ступінь самостійності та творчості учнів [12].

Розглядаючи інноваційні методи навчання та викладання, Н. Софій наголошує на вмінні учнів критично мислити. При цьому особлива увага приділяється навичкам формувати самостійні твердження або думки та їх ґрунтовній аргументації [11]. Н. Софій вказує, що в багатьох школах нового типу часто використовується форма кооперативного навчання, що допомагає вчителю працювати у колі з великою кількістю учнів. Не можна не відмітити і найцінніші елементи кооперативного навчання, які проводить Н. Софій:

1) позитивну взаємозалежність: коли успіх кожного члену групи залежить від іншого учасника групи. У групі (найбільш ефективний склад з 5 осіб) кожен учень має два обов'язки: він повинен знати обсяг навчального матеріалу; крім того забезпечити обсяг навчального матеріалу кожним іншим членом групи.

2) особисту відповідальність, що виявляється шляхом оцінювання кожного іншого члена групи. У групі не можна сховатись за іншими.

3) особистісна взаємодія – учні сперечаються, співпрацюють і пов'язують матеріал, вивчений сьогодні з тим, який вони засвоїли раніше.

4) соціальні навички – навчання лідерству, прищеплення навичок вирішення конфліктів. Без цього кооперативне навчання багато в чому втрачає свою цінність.

5) групова обробка результатів – обговорення членами групи ефективності її роботи для розв'язання навчальних завдань [11].

Метою статті є формування дослідницьких умінь учнів на уроках історії в процесі поєднаних інтерактивних, аудіовізуальних, мультимедійних технологій, критичного осмислення отриманої інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із пріоритетних напрямків державної політики щодо розвитку освіти є створення індустрії сучасних засобів навчання (виховання), повне забезпечення

ними навчальних закладів.

Використання аудіовізуальних засобів на уроках історії практикується досить давно, але раніше якість фото-, аудіо- та відеоматеріалів, їх нестача та неможливість відходу від класно-урочної системи не дозволяли вчителю використовувати ці засоби більш ефективно. Безумовно, при використанні аудіовізуальних та мультимедійних засобів учитель повинен орієнтуватися на особистість учня, на можливість кожного учня окремо зрозуміти, осмислити і пояснити певну проблему, яка висувається вчителем за допомогою відеофільму, аудіозапису чи історичного документу. Це викликає певні труднощі, бо далеко не кожна дитина може це відразу (самостійно) зробити.

Тому досить ефективно в цьому плані застосування різних форм організації навчання, починаючи від колективної роботи, роботи в парах і групах до індивідуального навчання. Це дає вчителю можливість диференціації проблеми за рівнем розвитку учнів.

До речі, саме поняття інновація, вперше з'явилося в наукових дослідженнях культурологів (насамперед німецьких) ще в середині XIX ст. й означало введення (інфільтрацію) деяких елементів однієї культури в іншу [4].

Завдяки інтерактивним технологіям створюються комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність.

Наведемо приклади такої форми навчання.

I. Наприклад, фрагмент уроку Новітньої історії, тема «Друга світова війна».

Мета: формування навичок роботи з первинними історичними фотодокументами, плакатами, кінохронікою, медіатекстами; формування вміння декодувати пропаганду в медіатекстах.

ВПРАВА 1 (Ставлення нацистів до єврейського населення)

– Уважно роздивіться ці малюнки з німецького дитячого журналу 1930-х років. Хто їх персонажі?

– Чим займаються діти на уроці?

– Як виглядають арійці, а як євреї на цих зображеннях?

– Чому вони були створені саме для дитячої аудиторії?

– Яку мету ставили перед собою укладачі цього випуску дитячого журналу?

Відповіді даються під час фронтального обговорення, в загальній дискусії.

Вчитель пояснює: Одним із постулатів нацизму була теорія расової чистоти, знищення людей, яких вважали неповноцінними, насамперед євреїв.

Як визначити єврея: «Єврейський ніс — крюкуватий. Він виглядає як цифра шість...»

Христос сказав про євреїв одну річ: «Коли бачите хрест, пам'ятайте про жахливе вбивство, скоєне євреями на Голгофі».

Досвід Ганса та Ельзи з незнайомим чоловіком: «Ось, діти, в мене є пукерки для вас, але ви повинні піти зі мною...»

Дітей Третього рейху також навчали працювати з медіа. Вони отримували завдання зібрати вирізки з газет та журналів. Діти мали віднайти, у яких професіях євреї зайняті не бувають, і спробувати пояснити ці обставини характером «єврейської душі».

До цього вчитель додає: нацисти знищували і переслідували й інші соціальні та етнічні спільноти, як – от ромів і гомосексуалістів.

ВПРАВА 4.

Демонстрація відео – перше звернення Гітлера в 1933 році після приходу до влади (з російськими субтитрами).

Завдання: визначити особливості виступу, засоби і способи інформаційного впливу.

ВПРАВА 8. Аналіз плакатів, молодіжних організацій Німеччини та СРСР.

- План аналізу плакатів:
1. На яку аудиторію (для кого) розраховані ці плакати?
  2. Яку основну думку проводять автори плакатів?
  3. Які сюжетні лінії використані на плакатах і навіщо?
  4. Які риси у молоді виховували плакати?
  5. Які художні засоби використані на плакатах (колір, розмір, ракурс)?
  6. Назвіть спільні риси всіх плакатів.
- Учні надають відповіді і дискутують. Вчитель пояснює, пропонує засвоїти термін «пропаганда»

Пропаганда – форма комунікації, спрямована на поширення фактів, аргументів, чуток та інших відомостей для впливу на суспільну думку на користь певної спільної справи чи громадянської позиції. Пропаганда розповсюджується через різні засоби масової інформації, щоб сформувати певний результат суспільної думки.

Особливо повно масштабно (широко) пропаганду використовують у тоталітарних країнах, якими були Радянський Союз і нацистська Німеччина. Ефект від пропаганди значно поширюється в умовах повної монополії держави на засоби мас-медіа.

Вищевказані методи можна використовувати і під час вивчення курсу за вибором: «Людина і світ» 11 клас.

Параграф 8. «Поняття «субкультура».

Мета заняття: формування навичок роботи з кінохронікою, карикатурою, газетними текстами та іншими видами медіа текстів; формування вміння декодувати пропаганду в медіа текстах.

Методичні способи і техніки: міні-лекція, робота з історичними кінодокументами, робота з фотографією, газетою, карикатурою, робота в групах, дискусія.

Учні записують в словник термін:

Субкультура – це культура окремої соціальної групи, що чимось відрізняється від загальної культури, системи цінностей, яка панує в суспільстві.

Вчитель пояснює: представники певної субкультури мають свої переконання, стиль і спосіб життя. Вони виділяються своїм зовнішнім виглядом, зачіскою, одягом, символікою, слухають специфічну музику.

ВПРАВА 1. Робота з вирізками з радянських газет.

- 1) Незваные гости
- 2) Сэр, уступите штаны

Учні в парах розглядають вирізки з газет і відповідають на питання.

–В яку епоху вийшли ці статті?

–Про що хотів сказати автор заголовками статей газет?

- Хто міг бути автором таких публікацій ?
- Хто замовник публікацій?
- Кому адресовані статті ?
- Яка основна мета цих меседжів?

Після завершення обговорення кожна пара відповідає на питання. Вчитель на фліпчарті (дошці) фіксує відповіді.

Вчитель пояснює: Запропоновані вирізки були опубліковані в газетах – засобах масової інформації та пропаганди 50-60-х рр. ХХ ст. на теренах Радянського Союзу. Причинами подібної пропаганди було формування спільності – радянського народу, однаковості, виховання в радянській молоді «класової ненависті» до ворогів народу, до образу «іншого», не схожого на загал.

Перші стилиаги, що почали виділятися – це були діти радянської еліти, так звана «золота молодь», яка мала змогу купувати іноземний одяг та інші речі. Слово «стиляга» було зневажливим і ворожим, бо радянська ідеологія засуджувала ідеологію та субкультуру стилиаг, порівнюючи її із західним капіталізмом, що «загнивав». Тому радянська система пропаганди всілякими методами намагалася вести боротьбу з прозахідними елементами, формуючи упереджене негативне ставлення до представників субкультури стилиаг.

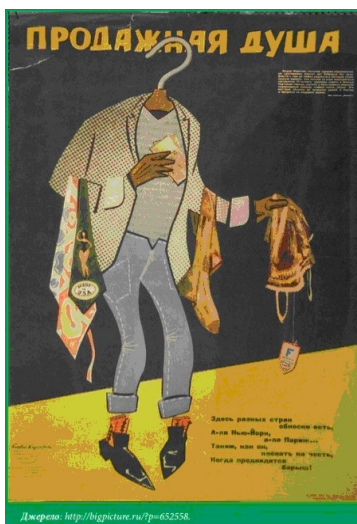
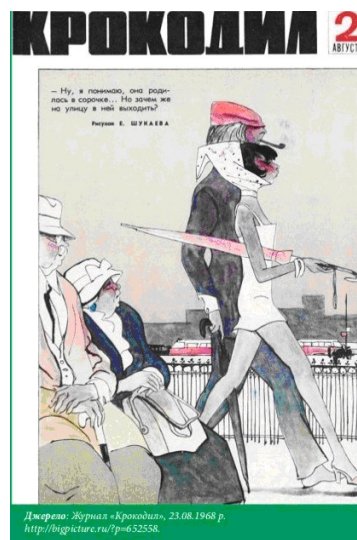
Стилиаги зображувалися підриивниками радянської системи та ідеології, бо вони зовсім не цікавилися політикою, ігнорували піонерське і комсомольське життя, були індивідуалістами, а тому незручними для «державної машини».

Діставши ярлик неблагонадійних елементів стилиаги не мали змоги здобувати хорошу освіту, роботу та постійно піддавалися переслідуванням і перебували під пресом

радянської тоталітарної машини.

ВПРАВА 2.

Робота з радянською карикатурою та плакатом. Учні працюють у групах, ознайомлюючись із зображенням та текстовим супроводом.

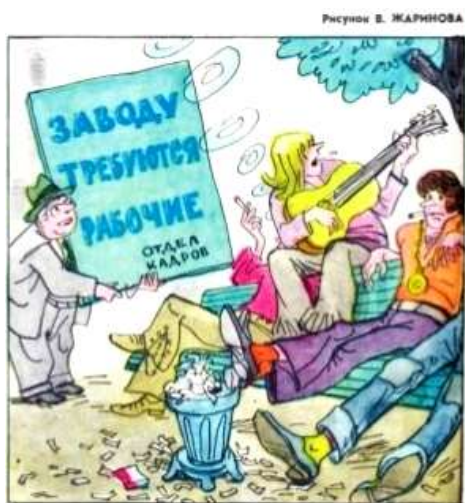

- Хто і для кого створив ці карикатури?
- Який вплив мали ці плакати на радянських людей?
- Яка мова текстів, що супроводжують зображення?
- Чому вживали такі негативні висловлювання?
- Яке враження складається у вас коли дивитесь на ці агітплакати?
- Що нового ви дізналися дивлячись на ці зображення?

Пояснення вчителя: напиши на плакатах і карикатурах зроблені мовою ворожості та несуть негативне навантаження. Стиляг порівнюють з мавпами, підкреслюють продажність їхніх душ, що вказує на їх неповноцінність. Так агітплакати (карікатури), як медійні засоби масової пропаганди використовувалися в радянському суспільстві

для формування масової суспільної свідомості.

ВПРАВА 4. Робота з карикатурами, які зображають хіпі.

— Братцы, вы все равно ничего не делаете, повесьте это объявление.

— Да что ты, мама, это же портрет твоего зятя!

Учні знайомляться з карикатурами і відповідають на питання.

— До якого історичного періоду належать ці карикатури?

— Чому хіпі зображували у такому вигляді?

— Яка мета такого зображення хіпі?

— Кому було вигідне таке зображення хіпі?

— Яке значення для формування масової свідомості мали такого роду зображення?

Пояснення вчителя: Субкультура хіпі бере початок з кінця 60-х рр. ХХ ст. і походить з США. Одне з їх відомих гасел – «Кохайтесь, а не воюйте!».

На території Радянського Союзу хіпі з'явилися в 70-х рр. ХХ ст. Радянські хіпі були ідеологічно близькі до дисидентського середовища. Багато з них висловлювали протести проти тоталітарної системи та ідеології, тому влада формувала образ хіпі негативним. Представників цієї субкультури

зображували дармоїдами, неохайними, брудними, безкультурними і аморальними, тобто абсолютно протилежними до образу радянської людини – будівника комунізму.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. На сучасному етапі розвитку освіти основним завданням учителя історії є навчити учнів знаходити, використовувати та застосовувати знання на практиці.

Школярі повинні вміти формулювати судження щодо корисності та достовірності інформації, аналізувати явища. Їм слід надавати можливість відчутти важливість, а може і задоволення від аналізу явищ, пошуку пояснень тих чи інших процесів, побудови своїх міркувань.

Формування історичної компетентності відбувається на уроці, оскільки саме урок вважається основною формою організації навчально-пізнавальної діяльності в системі середньої освіти України.

З цією метою відповідно до державних вимог із загальноосвітньої підготовки учнів окремою структурною складовою програми вперше стають спеціальні уроки – практичні заняття.

Практичні заняття є не тільки способом вивчення нового матеріалу на основі самостійного опрацювання історичних джерел, але й і важливим засобом формування предметної компетентності учнів.

Формування хронологічної компетенції відбувається за допомогою хронологічних задач, побудови лінії часу, хронологічних і синхроністичних таблиць.

Варто зрозуміти, що на практичних заняттях в 5-10 класах основну увагу було приділено аналізу історичних джерел, візуальних та письмових, учні шукають необхідну інформацію, інтерпретують зміст джерел, оцінюють факти та інформацію, яка в них містилася (*інформаційна компетентність*). Крім цього аналізують і узагальнюють історичну інформацію (*логічна компетентність*), дають оцінку особистості спираючись на набуті знання (*аксіологічна компетенція*). Для формування просторових та хронологічних компетенцій під час уроку учні знаходять на карті місця найбільших битв; кордони держав, вираховуючи часові проміжки між початком і кінцем походу тощо.

Таким чином, можна стверджувати, що оскільки історія є унікальним навчальним предметом, вона суттєво впливаючи на систему мислення, надає можливість людині вільно орієнтуватися в історичному просторі, озброєне її знаннями історичного досвіду, що в результаті дозволяє краще розуміти сучасні політичні та соціальні процеси.

На нашу думку, історичні знання, які

набуті на практичних заняттях, де використовуються інноваційні форми організації, сприяють формуванню власної думки, яка базується не тільки на емоціях, власних симпатіях чи авторитетної думки знайомих і рідних людей, а і на власному досвіді досліджень історичної проблематики.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Андрушкевич Ф. Національні пріоритети українських освітніх інновацій та їх значення для польської системи освіти / Ф. Андрушкевич // Освіта регіону. – 2011. – № 4. – С. 16–26.
2. Бак Ю. А. Методичні можливості використання сучасних інформаційних технологій на уроках історії в умовах сільської школи / Ю. А. Бак // Шляхи формування предметних компетентностей на уроках історії та правознавства. Методичний посібник. – 2014. – С. 6–28.
3. Бібик Н. С. Робота з історичними джерелами як засіб формування культури історичного мислення сучасного учня / Н. С. Бібик // Шляхи формування предметних компетентностей на уроках історії та правознавства. Методичний посібник. – 2014. – С. 28–56.
4. Дмитренко М. Інновація як універсальна цінність суспільства / М. Дмитренко // Освіта регіону. – 2010. – № 1. – С. 17–27.
5. Захарчук Т. Інноваційні технології навчання в сучасній школі / Т. Захарчук // Освіта регіону. – 2010. – № 2. – С. 226–237.
6. Корж Г. Історична компетентність у контексті формування постконвекціального патріотизму / Г. Корж // Фаховий збірник наукових праць «Світогляд – Філософія – Релігія». – 2015. – Вип. 8. – С. 41–48.
7. Кравченко Ю. В. Активно-пізнавальна діяльність учнів на уроках правознавства як умова формування предметних компетентностей / Ю. В. Кравченко // Шляхи формування предметних компетентностей на уроках історії та правознавства. Методичний посібник. – 2014. – С. 96–106.
8. Ніколасенко С. Проблеми розвитку теорії управління інноваційними процесами в освіті / С. Ніколасенко // Освіта регіону. – 2009. – № 1. – С. 154–165.
9. Пометун О. І. Практика реалізації компетентнісного підходу в суспільствознавчих дисциплінах / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.
10. Пометун О. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи /

під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с. – С. 66–72.

11. Софій Н. Інноваційні методи навчання та викладання. – 2007. – 05 жовтня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/method/1663/>
12. Черткова Н. С. Проблемний підхід як умова створення ситуації дослідження учнями фактів, явищ, процесів на уроках історії (з досвіду роботи Бирзул О. В., учителя історії Златопільської гімназії м. Новомиргорода Новомиргородської районної ради Кіровоградської області) / Н. С. Черткова // Шляхи формування предметних компетентностей на уроках історії та правознавства. Методичний посібник. – 2014. – С. 140–152.
13. Чорней І. Інноваційні підходи до виховання школярів в умовах загальної середньої освіти // Освіта регіону. – 2010. – № 2. – С. 237–247.

REFERENCES

1. Andrushkevych, F. (2011). *Nacionaljni priorytety ukrajinsjkykh osvitykh innovacij ta jikh znachennja dlja poljsjkoji systemy osvity*. [National priorities of Ukrainian educational innovations and their significance for the Polish educational system]. Kyiv.
2. Bak, Ju. A. (2014). *Metodychni mozhylyosti vykorystannja suchasnykh informacijnykh tekhnologij na urokakh istoriji v umovakh siljsjkoji shkoly*. [Methodical Possibilities of Using Modern Information Technologies in History Lessons in a Village School]. Kyiv.
3. Bibik, N. S. (2014). *Robota z istorychnymy dzherelamy jak zasib formuvannja kultury istorychnogho myslennja suchasnogho uchnja*. [Work with historical sources as a means of forming the culture of contemporary student's historical thinking]. Kyiv.
4. Dmytrenko, M. (2010). *Innovacija jak universaljna cinnistj suspiljstva*. [Innovation as a universal value of society]. Kyiv.
5. Zakharchuk, T. (2010). *Innovacijni tekhnologiji navchannja v suchasnij shkoli*. [Innovative learning technologies in a modern school]. Kyiv.
6. Korzh, Gh. (2015). *Istorychna kompetentnistj u konteksti formuvannja postkonvekcijnogho patriotyzmu*. [Historical competence in the context of the formation of postconvective patriotism]. Kyiv.
7. Kravchenko, Ju.V. (2014). *Aktyvno-piznavaljna dijalnistj uchniv na urokakh pravoznavstva jak umova formuvannja predmetnykh kompetentnostej*. [Actively-cognitive activity of students at law lessons as a condition for the formation of subject competences]. Kyiv.
8. Nikolajenko, S. (2009). *Problemy rozvytku teoriji upravlinnja innovacijnyjnyj procesamy v osviti*. [Problems of development of the theory of

management of innovative processes in education]. Kyiv.

9. Pometun, O. I. (2004). *Praktyka realizaciji kompetentnisonogho pidkhotu v sus-piljstvovnavchyykh dyscyplinakh*. [Practice of implementing a competent approach in social sciences disciplines]. Kyiv.

10. Pometun, O. (2004). *Dyskusija ukrajinsjkykh pedagoghiv navkolo pytanj zaprovadzhenja kompetentnisonogho pidkhotu v ukrajinsjkej osviti*. [Discussion of Ukrainian teachers on the introduction of a competent approach in Ukrainian education]. Kyiv.

11. Sofij, N. (2007). *Innovacijni metody navchannja ta vykladannja*. [Innovative teaching and learning methods.]. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://osvita.ua/school/method/1663/>

12. Chertkova, N. S. (2014). *Problemnyj pidkhid jak umova stvorennja situaciji doslidzhennja uchnjamy faktiv, javyssh, procesiv na urokakh istoriji (z dosvidu roboty Byrzul O. V., uchytelja istoriji Zlatopiljskoho gimnaziji m. Novomyrghoroda Novomyrghorodskoj rajonnoj rady Kirovohradskoho oblasti)*. [Problem approach as a condition for creating a situation for students to study facts, phenomena, processes in history lessons (from the experience of Birzul OV, teachers of history of Zlatopil gymnasium in Novomirgorod, Novomyrgorod district council of Kirovograd region)]. Kyiv.

13. Chornej, I. (2010). *Innovacijni pidkhody do vykhovannja shkoljariv v umovakh zaghalnoji serednjoj osvity*. [Innovative approaches to

schoolchildren education in general secondary education]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ДІРЯВКА Юрій Павлович – кандидат історичних наук, доцент, Дитячо-молодіжний центр «ЛІДЕР» Дніпровської міської ради.

Наукові інтереси: методика викладання історії України у вищій і середній школі, доба боротьби України за незалежність на початку ХХ століття.

НЕВГОДОВСЬКА Інна Олександрівна – вчитель історії та суспільствознавства КЗО СЗШ № 117 Дніпровської міської ради.

Наукові інтереси: методика викладання історії та суспільствознавства в середній школі, формування історичної компетентності учнів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

DIRIAVKA Yurii Pavlovych – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Children and Youth Center «Lider» of the Dnipro City Council.

Circle of scientific interests: methods of teaching the Ukrainian history in higher and secondary schools, the time of Ukraine's struggle for independence in the early twentieth century.

NEVGHODOVSJKA Inna Oleksandrivna – Teacher of History and Social Sciences KZO SZSh № 117 of the Dnipro City Council.

Circle of scientific interests: methods of teaching history and social science in secondary school, formation of historical competence of students.

Стаття надійшла до редакції 31.07.2019 р.

УДК 37.016:003-028.42]:811.11

КОЗІЙ Ольга Борисівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри лінгводидактики та іноземних мов Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
<https://orcid.org/0000-0002-9478-95-02>
e-mail: olykaaaa@gmail.com

ЧИТАННЯ І АНАЛІЗ АВТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Успішна професійна діяльність учителя іноземної мови передбачає олодіння значним обсягом лексичного матеріалу та його вільним оперуванням в процесі педагогічної діяльності. Аналіз системи іншомовної професійної підготовки в педагогічному ВНЗ, котрий реалізується з позиції особистісно-діяльнісного, комунікативного, лінгвокраїнознавчого та соціокультурного підходів, надає можливість визначити змістовну основу процесу

формування професійної лексичної компетенції вчителя. Доволі продуктивною можна вважати ідею «розуміння культури як сукупності текстів» [5, с. 55]. При цьому мова розглядається як засіб встановлення та закріплення певних культурних цінностей. Тож в процесі формування професійної лексичної компетенції у ВНЗ цінним джерелом інформації про культуру країни, мова якої вивчається, можуть стати тексти художньої літератури. Самостійна робота з домашнього (або індивідуального) читання в